

Важливим питанням є велика кількість державних органів, від яких залежить розроблення документів, подальше функціонування СЕЗ, надання пільг тощо. Світовий досвід функціонування СЕЗ показує, що найбільших результатів від їхнього функціонування досягнуто в тих країнах, де питання щодо створення СЕЗ, надання пільг, контролю за функціонуванням та інші перебувають у віданні одного органу.

Водночас спеціальні економічні зони не є визначальним пріоритетом розвитку економіки держави. На нашу думку, потрібно підтримувати на державному рівні (пільгами, інвестиціями) не певну територію, а певну галузь народного господарства, наприклад, сільське господарство, яке на сьогодні знаходиться на межі занепаду, але наявні відповідні умови для його розвитку на території нашої держави.

Література

1. Конституція України. Затверджена ВР України 28.06.1996 р., № 254/96-ВР.
2. Бюджетний кодекс України. Затверджений ВР України 21.06.2001 р., № 2542-ІІІ.
3. Господарський кодекс України. Затверджений ВР України 16.01.2003 р., № 436- ІV.
4. Цивільний кодекс України. Затверджений ВР України 16.01.2003 р., № 435- ІV.
5. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16.04.1991 р., № 959-ХІІ.
6. Закон України "Про державний бюджет України на 2006 рік" від 20.12.2005 р., № 3235- ІV.
7. Закон України "Про державний бюджет України на 2007 рік" від 19.12.2006 р., № 489-V.
8. Сидоров А. Особенности законодательного обеспечения создания СЭЗ в Украине// Экономика Украины. – 1996, № 12.
9. Семерак О. Правове регулювання іноземних інвестицій у спеціальних (вільних) економічних зонах// Право України. – 2002, № 10. – С. 34-37.
10. Кубанков Е. Китайский опыт развития зон свободного предпринимательства// Хоз. и право. – 1999, № 1.
11. Богуславский М., Кожевников Б., Рябиков С. Проблема правового регулирования свободных экономических зон// Внешняя торговля. – 1999, № 4.
12. Лебедько С., Рудавский А. Специальные экономические зоны: мировой опыт создания и функционирования// Вестник налоговой службы Украины. – 1999, № 7.
13. Барановський О. Проблеми формування вільних економічних зон// Економічні реформи сьогодні. – 2004, № 33. – С. 44.
14. Крупа Л.В. Спеціальний режим підприємницької діяльності у вільних економічних зонах України (комплексне дослідження): Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. – Харків, 2004.
15. Нешатаева Т. Правовое обеспечение свободных экономических зон// Сов. юстиция. – 1999, № 23.

УДК 336

Магістр М.Д. Пецькович – НУ "Львівська політехніка"

ОСОБЛИВОСТІ СТЯГНЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ У СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Розглядаються основні випадки сплати земельного податку суб'єктами малого підприємництва, що використовують спрощену систему оподаткування, які здають земельну ділянку чи будівлю (споруду) в оренду.

Master's degree M.D. Peckovych – NU "L'viv's'ka Politekhnik"

Small business entities have features of landed tax collection

In this work main cases of land tax payment by subject of small business which use simplification system of taxation and rent the land or the building are view.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими практичними завданнями. На питання щодо сплати земельного податку суб'єктами малого підприємництва, що використовують спрощену систему оподаткування, і які здають земельну ділянку або приміщення на ній в оренду важко дати однозначну відповідь. У державній податковій адміністрації щодо цього є декілька думок. Одні дотримуються того, що земельний податок все ж потрібно сплачувати, інші – не потрібно, але є ще одна думка, найпоширеніша останнім часом – земельний податок не потрібно сплачувати, якщо такий вид діяльності, як оренда чи здавання нерухомості в оренду буде внесено до Свідоцтва про сплату єдиного податку.

Мета статті. Це питання набуває дедалі більшої актуальності, тому ми й вирішили розглянути його детальніше і спробувати знайти відповідь на питання: чи звільняється СМП, який здає земельну ділянку або будівлю в оренду, від сплати земельного податку?

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми. Вирішення спірних моментів щодо сплати земельного податку суб'єктами малого підприємництва, що здають в оренду будівлю (споруду) чи земельну ділянку, хвилює насамперед "практиків". У різних періодичних виданнях трапляються праці бухгалтерів, аудиторів та юристів: К. Гривнак, О. Рабзі, Д. Павленко, О. Хрипун, Р. Драчов та ін.

Основний матеріал дослідження. Стягнення плати за землю в Україні проводиться Згідно із Законом України від 19 вересня 1996 р. № 378/96-ВР "Про плату за землю", яким встановлені ставки земельного податку, порядок його стягнення і пільги з оподаткування землі.

Згідно із статтею 2 цього Закону, використання землі в Україні є платним і плата за землю стягується у вигляді земельного податку або орендної плати. Статтею 5 цього ж Закону встановлено, що об'єктом плати за землю є земельна ділянка, а також земельна частка (пай), яка перебуває у власності або користуванні, водночас на умовах оренди. Суб'єктом плати за землю (платником) є власник земельної ділянки, земельної частки (паю) і землекористувач, водночас орендар. Власники земельних ділянок, земельних часток (паїв) та землекористувачі, крім орендарів та інвесторів – учасників угоди про розподіл продукції, сплачують земельний податок, а за земельні ділянки, надані в оренду, справляється орендна плата [3].

Відносини, пов'язані з орендою землі, регулюються Законом України від 6 жовтня 1998 р. №161-XIV "Про оренду землі", згідно з яким орендодавцями землі в Україні можуть виступати сільські, селищні, міські, районні ради і власники землі (стаття 5 Закону). Спочатку розглянемо деякі поняття цього Закону.

Договір оренди – це угода сторін про взаємні зобов'язання, визначені статтями 22-24 Закону, відповідно до яких орендодавець за плату передає орендарю у володіння і користування земельну ділянку для господарського використання на обумовлений договором термін.

Орендна плата за землю – це платіж, що вноситься орендарем орендодавцю за користування земельною ділянкою.

У разі, коли орендодавцем виступає власник землі, то орендар, уклавши при цьому договір на оренду землі з власником, сплачує власнику орендну плату за землю, а власник, по-своєму, сплачує на рахунок відповідної ради, на території якої знаходиться земельна ділянка, земельний податок [4].

Але Указ Президента України "Про спрощену систему оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва" від 3 липня 1998 р. № 727/98 говорить про звільнення суб'єктів малого підприємництва від сплати деяких податків, водночас і плати (податку) за землю [5].

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 16 березня 2000 р. № 507 "Про роз'яснення Указу Президента України від 3 липня 1998 р. № 727", суб'єкт малого підприємництва, який перейшов на спрощену систему оподаткування і який не є платником земельного податку, звільняється від його сплати тільки за земельні ділянки, які він використовує для здійснення підприємницької діяльності. А при передачі земельних ділянок під будівлями, спорудами або їх частинами іншим суб'єктам, які використовують ці ділянки у своїй підприємницькій діяльності, він сплачує земельний податок на загальних підставах [6].

Враховуючи усе сказане вище розглянемо три основні випадки:

1. Суб'єкт малого підприємництва – власник земельної ділянки здає її в оренду. В цьому випадку земельний податок сплачує власник. Але якщо суб'єкт малого підприємництва внесе у Свідоцтво про сплату єдиного податку здавання земельної ділянки в оренду як вид підприємницької діяльності, він звільняється від сплати земельного податку. Адже, в такому випадку земля використовується безпосередньо в підприємницькій діяльності цього суб'єкта господарювання.

2. Суб'єкт малого підприємництва – власник земельної ділянки здає в оренду будівлю (споруду), розташовану на цій ділянці. Тут СМП повинен сплачувати земельний податок.

Стосовно цього питання у Цивільному кодексі України зазначено:

- одночасно з правом найму будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини) наймачеві надається право користування земельною ділянкою, на якій вони знаходяться, а також право користування земельною ділянкою, яка прилягає до будівлі або споруди, у розмірі, необхідному для досягнення мети найму;
- у договорі найму сторони можуть визначити розмір земельної ділянки, яка передається наймачеві. Якщо розмір земельної ділянки у договорі не визначений, наймачеві надається право користування усією земельною ділянкою, якою володів наймодавець (ст. 796).

Плата, яка справляється з наймача будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини), складається з плати за користування нею і плати за користування земельною ділянкою (ст. 797) [2].

Таким чином, при наданні будівель або їх частин (майна) суб'єктом підприємницької діяльності, який перейшов на спрощену систему оподаткування, іншому суб'єкту господарювання, земельні ділянки під цими об'єктами суб'єкт підприємницької діяльності вже не використовує, а використовує інший суб'єкт господарювання.

Крім цього, згідно зі статтями 91 і 96 Земельного кодексу України власники земельних ділянок і землекористувачі зобов'язані забезпечувати використання землі відповідно до цільового призначення та умов її надання, залежно від чого здійснюється оподаткування земельних ділянок.

Зміну цільового призначення земель проводять органи виконавчої влади або органи місцевого самоврядування, які приймають рішення про передачу цих земель у власність, надання у користування або викупу (викуп) земель і затверджують проекти землеустрою. Зміна цільового призначення земель, які перебувають у власності громадян або юридичних осіб, здійснюється за ініціативою власників земельних ділянок у порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України (ст. 20) [1].

Надання в оренду суб'єктами підприємницької діяльності, які перейшли на спрощену систему оподаткування, окремих будівель або їх частин іншим суб'єктам господарювання призводить до зміни цільового використання земельної ділянки, на якій розміщено зазначені об'єкти. Враховуючи це платники єдиного податку, які не використовують земельні ділянки, надані в оренду в своїй підприємницькій діяльності, не звільняються від сплати земельного податку за ці ділянки.

Але суб'єкт малого підприємництва може внести в Свідоцтво про сплату єдиного податку здавання в оренду нерухомості і здавання в оренду земельної ділянки окремо як вид підприємницької діяльності і тоді він звільняється від сплати земельного податку. Хоча навряд чи це буде вигідно, адже знайдеться не багато бажаючих платити двічі: за оренду будівлі і за оренду земельної ділянки. Тому все ж таки варто сплатити земельний податок.

3. Суб'єкт малого підприємництва є власником будівлі, але не є власником земельної ділянки, і здає цю будівлю в оренду.

Згідно з Земельним кодексом України, при переході права власності на будівлю та споруду право власності на земельну ділянку чи її частину може переходити на підставі цивільно-правових угод, а право користування – на підставі договору оренди. Тобто, перехід права власності на будівлю (споруду) не тягне переходу права власності на земельну ділянку, на якій розташована така будівля (споруда). Перехід права власності на землю потребує окремого врегулювання шляхом укладання цивільно-правових договорів між власником земельної ділянки та покупцем будівлі (споруди) (ст. 120) [1].

Згідно зі статтею 125 Земельного кодексу право власності на земельну ділянку виникає після отримання його власником документа, що засвідчує право власності на земельну ділянку, та його державної реєстрації.

І тому, оскільки суб'єкт малого підприємництва не є власником земельної ділянки, він не є платником земельного податку.

Висновки. Отже, у питанні щодо сплати земельного податку з суб'єктів малого підприємництва, що здають в оренду земельну ділянку чи будівлю (споруду) існує багато нез'ясованих нюансів. Здебільшого все залежить від того чи є такий СМП власником земельної ділянки і які види підприємницької діяльності він вніс у Свідоцтво про сплату єдиного податку. З огляду на те, що не всі деталі цього питання є врегульованими як на практиці, так і за-

конодавчо доцільно продовжувати досліджувати підняту проблематику. На нашу думку, прийняття Проекту Податкового кодексу може вирішити цю проблему, адже тоді суб'єкт малого підприємництва не буде звільнятися від сплати земельного податку і це вирішить більшість спорів.

Література

1. Земельний кодекс України.
2. Цивільний кодекс України.
3. Закон України "Про плату за землю" від 03.07.92 р., № 2535-XII (із змінами і доповненнями).
4. Закон України "Про оренду землі" від 06.10.98 р., № 161-XIV (із змінами і доповненнями).
5. Указ Президента України "Про спрощену систему оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва" від 03.07.98 р., № 727/98.
6. Постанова Кабінету Міністрів України "Про роз'яснення Указу Президента України від 3 липня 1998 р. № 727" від 16.03.2000 р., № 507.
7. Газета "Власне діло" № 23 від 5 грудня 2005 р.
8. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <http://www.sta.gov.ua>
9. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <http://www.kmu.gov.ua>
10. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <http://www.arbitr.gjv.ua>
11. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <http://www.yur-gazeta.com>
12. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <http://www.visnuk.com.ua>
13. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <http://www.dtk.com.ua>
14. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <http://www.justinian.com.ua>
15. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <http://www.kontrakty.com.ua>

УДК 331.556.46 + 338.43.477

Доц. Є.Й. Майовець, канд. екон. наук;
аспір. Л.В. Козак – Львівський НУ ім. Івана Франка

ВПЛИВ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Розглянуто актуальні проблеми дослідження взаємозв'язку формування підприємницького середовища та трудової міграції в Україні. Проаналізовано вплив міграційного чинника на функціонування регіонального ринку праці. Вказано особливості міграційних напрямів, зокрема їх характер та силу, традиції міграційної поведінки населення регіону.

Ключові слова: підприємництво, підприємницьке середовище, ринок праці, міграція, трудова міграція, міграційні процеси, міграційна поведінка, міграційний чинник.

*Assist. prof. Ye.Yo. Mayovets; post-graduate L.V. Kozak –
L'viv NU named after Ivan Franko*

Influence of labour migration is on development of enterprise in Ukraine

The article is dedicated the issues of the day of research of intercommunication of forming of enterprise environment and labour migration in Ukraine. Influence of migratory factor is analysed on functioning of regional labour-market. The features of migratory directions are indicated, in particular their character and force, traditions of migratory conduct of population.

Keywords: enterprise, enterprise environment, labour-market, migration, labour migration, migratory processes, migratory conduct, migratory factor.